

NEXUS LINGUARUM

KÖSZÖNTŐ KÖTET A 80 ÉVES
NYOMÁRKAY ISTVÁN AKADÉMIKUS
TISZTELETÉRE

Szerkesztette
Lukács István

ELTE BTK
SZLÁV ÉS BALTI FILOLÓGIAI INTÉZET
SZLÁV FILOLÓGIAI TANSZÉK
BUDAPEST, 2017

SZAKMAI LEKTOROK
Bańczerowski Janusz
Jászay László

MŰSZAKI SZERKESZTŐ ÉS TÖRDELŐ
Janiec-Nyitrai Agnieszka

© szerzők
© ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék

Kiadja az ELTE BTK Szláv Filológiai Tanszék
Felelős kiadó a Szláv Filológiai Tanszék vezetője
Sorozatszerkesztő: Lukács István
A borítót tervezte: Sellyei Tamás Ottó
Nyomdai kivitelezés: Robinco Kft.
ISSN 1789-3976
ISBN 978-963-284-859-4

TARTALOM

Bañcerowski Janusz	
Nyomárkay István akadémikus nyolcvan éves.....	9
Bajzek Lukač Marija	
Slovenska zemljepisna lastna imena na Gornjem	
Seniku in v Porabju.....	15
Bañcerowski Janusz	
Néhány gondolat a nyelvhasználat alapegységéről...	25
Császári Éva	
A szlovák szótárirodalom legújabb mérföldköve.	
Az első szlovák etimológiai szótár.....	43
Дудащ Мария	
Гневът в унгарската и българската фразеология...	51
Dudás Előd	
Kaj-horvát anyag Maks Pleteršnik szlovén–német	
szótárában.....	61
Dziewońska-Kiss Dorota	
Człowiek człowiekowi wilkiem – obraz wilka w języku	
polskim (w świetle związków frazeologicznych	
i przysłów).....	71
Федосов Олег	
Как достичь <i>совершенства</i> ?.....	81
Gyivicsán (Divičanová) Anna	
Rozmýšľanie o slovenskom národnom hnutí,	
o jazyku, o kultúre	
(Štefan Leška, Karol Straka, Ľudovít Haan).....	93
Gyöngyösi Mária	
A „törpe” Alekszandr Blok mitopoétikájában	
(Alakváltozatok és forrásaik).....	101
Imrichová Mária	
Slovenská právnická terminológia	
a problematika polysémie termínov.....	115
Jakovljević Dragan	
Književnost, novi mediji i postčitalačka generacija...	125

Janiec-Nyitrai Agnieszka	
Narošle postpamięci. Na marginesie węgierskiej	
trylogii Krzysztofa Vargi <i>Gulasz z turula, Czardasz</i>	
<i>z mangalicqı Langosz w jurcie</i>	135
Janurik Szabolcs	
Angol mintára keletkezett tükörszavak	
a magyarban és az oroszban.....	147
Ясаи Ласло	
Средства грамматики и картина мира	
в русском языке.....	161
Kiss Szemán Róbert	
A katolikus irodalom mint újkori kulturális	
képződmény sajátosságai.....	173
Kroó Katalin	
Az irodalmi szövegben rejlő <i>megszólítás</i> szemiotikai	
alakzatáról.....	183
Лявинец-Угрин Марианна	
Современная лексикография русинского языка..	195
Лебович Виктория	
К вопросу литературной ономастики	
у И. Нечуя-Левицкого.....	207
Lukács István	
A horvát <i>Sibila</i>	219
Menyhárt Krisztina	
„Zöldségeket beszél”. A zöldségek a magyar	
és a bolgár közmondásokban.....	231
Михайлов Камен	
Via Danubius.....	243
Milosevits Péter	
Jovan Dučić versei Babits Mihály fordításában.....	255
Nagy István	
Íráspoétika, írásethosz. Marina Cvetajeváról.....	271
Палоши Ильдико	
Мультисубъектность как семантическая категория	
в русском языке.....	283

Pátrovics Péter	Aspektualität – Temporalität – Kasus – Referentialität und Wortstellung im Deutschen und in den slawischen Sprachen. Mutmaßliche Zusammenhänge.....	297
Pavičić Mladen	Ivan Prijatelj <i>A szlovének irodalma</i> című irodalomtörténeti áttekintéséről.....	307
Péter Mihály	Két költő a szerelem másodvirágzásától (Puskin és Tyutsev).....	317
Ráduly Zsuzsanna	Eponimák a lengyel és a magyar egyházi terminológiában.....	323
Sárköziné Vandan Enhzaya	<i>Вдруз Достоевского в монгольском переводе романа «Братья Карамазовы»</i>	335
Urkom Aleksander	Učenje stranog jezika u digitalnom dobu.....	343
Várnai Dorota	Renesans w Polsce i na Węgrzech.....	353
Vig István	Prebacivanje kodova u djelu „Az török áfium ellen való orvosság” (‘Lijek protiv turskoga opijuma’) Nikole Zrinskog.....	365
Zoltán András	Régi keleti szláv jövevényszavaink kérdéséhez.....	377
Zsilák Mária	A budai Egyetemi nyomda szlovák kiadványainak nyelvváltozatai az egységes modern irodalmi nyelv kialakulása tükrében.....	385

UČENJE STRANOG JEZIKA U DIGITALNOM DOBU

Urkom Aleksander

Uvod

Ako pogledamo koje su one osnovne karakteristike društva u kojem danas živimo i stvaramo, primetićemo da se ono iz korena izmenilo čak i naspram društva koje smo poznavali tek koju deceniju ranije. Savremeno društvo je u potpunosti prilagođeno modernom čoveku, ljudske potrebe su zadovoljene kroz primenu modernih tehnologija, ljudska populacija se razvija u takvim funkcionalnim okvirima koji su današnjoj mlađoj populaciji već ugrađeni u «biološki, genetski kod». Pošto su moderne tehnologije već a priori date mladim i budućim naraštajima, razvoj društva u budućnosti se ne može zamisliti bez njihove aktivne primene i njihovog daljeg nadograđivanja. Ako se pogledaju samo neke od karakterističnih pojava savremenog društva, videćemo da je put razvoja usmeren na digitalnu, virtualnu i elektronsku stvarnost. Savremeni čovek ima potrebu da u ruke dobije sredstvo koje bi mu omogućilo najjednostavniju i najdetaljniju manipulaciju informacije, pristupivši joj najbliže što je moguće. Danas se ovo sredstvo naziva virtualna realnost, koja omogućuje korisnicima da se približe informaciji, da je sagledaju iz do sada neotkrivenih aspekata i pravaca, kako bi im bila omogućena najpodrobnija manipulacija (GUGA 2015:35). Virtualnost na taj način postaje kruna stremljenja čoveka da dokuči pravu prirodu informacije i da postane njen gospodar.

Savremeno društvo i koncept učenja

Brzina tehnološkog razvoja je usloвила da čovek neprekidno mora da osvežava i unapređuje svoje znanje kako bi bio sposoban da koristi, primenjuje i dalje unapređuje sva dobra

koja mu pruža današnjica. Školski obrazovni programi pružaju mogućnost čovekovog intelektualnog razvoja u jednom ograničenom vremenskom periodu, nakon kojeg je pojedinac ostavljen da samostalno donosi odluke o svom daljem razvoju. Potrebno je spoznati da je učionica danas, kao klasičan podijum za prenošenje i sticanje intelektualnih kompetencija, delimično ograničena i predstavlja jedan zatvoren sistem u kojem se odvija školska i vanškolska nastava, a da pritom sve veći mah dobija internet, kao beskonačno otvoreni prostor, u okviru kojeg se sve uspešnije odvija proces prenošenja i usvajanja znanja.

Kao jedna od danas najrasprostranjenijih i široko dostupnih metoda u učenju, «e-learning» se primenjuje sve češće i sve dinamičnije u školskom i vanškolskom konceptu učenja. Kao jedna od važnijih karakteristika ovog pristupa je mogućnost uspostavljanja individualnog tempa u učenju, obzirom da su sposobnosti i veštine pojedinaca različite. Ovaj koncept podrazumeva i podrobnije upoznavanje sa novim tehnologijama i sredstvima, čime se pobuđuje interes korisnika za modernu i digitalnu komunikaciju (SZŪCS 2009).

M-learning predstavlja sledeću fazu u razvoju metodološkog pristupa u učenju, uz pomoć kojeg se zaista postiže koncept: bilo kada, bilo gde, bilo do kada. Treba imati u vidu da su pametni telefoni već i danas u učionici u svom «fizičkom obliku» i samo je pitanje vremena kada će dobiti svoju «funktionalnu svrhu» u nastavi. Pametni telefon je za razliku od ranijih mobilnih telefona, koji su služili prvenstveno za usmenu komunikaciju, postao sredstvo za multimedijalnu komunikaciju neograničenih sposobnosti. Pametni mobilni telefoni su danas fotoaparati, kalkulatori, internet pretraživači, klijenti elektronske pošte, kompas, gps, konzole za igrice, i mnogo šta drugo. Učenici nakon sati provedenih u školi, svoju komunikaciju nastavljaju preko mobilnih uređaja, često svoje gradivo dopunjuju informacijama koje pronalaze na internetu, u stanju su da pripremaju multimedijalne snimke, kojima dopunjuju svoje gradivo, pripremaju svoje domaće zadatke, sve to u vrlo kreativnoj formi, u jednom digitalnom okviru.

Upravo zbog toga, klasična učionica postaje za njih dosadna i spora, te je potrebno nastavu u učionici poboljšati, ubrzati i nadograditi je raznim multimedijalnim sadržajima, za koje su pametni mobilni telefoni odlično sredstvo i alat.

Obrazovne institucije i moderne tehnologije

Današnje škole su postavljene pred ozbiljan izazov usled dolaska informacione i informatičarske revolucije. Školska nastava prelazi iz jednog linearnog okvira u multimedijski, transdisciplinarni okvir i akcenat se stavlja upravo na praktičnost, naspram ranijeg teorijskog koncepta (NYÍRI, 2009). U učionicama se postepeno uklanjaju papir i štampani mediji, a počinju da dominiraju digitalni i virtuelni mediji. Na taj način se izmenjuje i uloga predavača, nastavnika, koji postepeno svoju ličnu komunikaciju u učionici zamenjuju digitalnim održavanjem kontakata, iščitavanje knjiga i tekstova se zamenjuje dokumentima koji se projektuju na ekran ili projektor-sko platno, a rad na času prelazi u praktičnu vežbu teorijskog znanja koje je stečeno van učionice, kod kuće, putem različitih digitalnih tehnologija.

Dobri primeri digitalnih tehnologija u obrazovne svrhe

U ovom delu rada navešće se nekoliko dobrih primera digitalnih rešenja koja služe u nastavne svrhe. Primećuje se da su mnoge zemlje regiona podmakle u razvoju sadržaja ovog tipa, među njima je Mađarska jedna od vodećih zemalja koja unosi inovitete u svoj obrazovni sistem. Upravo zbog toga, prvi primer digitalnih sadržaja će biti digitalna arhiva zanza.tv koja je osmišljena prvenstveno u cilju da potpomogne vanškolsku nastavu. Portal „Zanza“ (<http://zanza.tv/>) sadrži video klipove obrazovnog karaktera. Izbor je pao na video klip iz prostog razloga što je trebalo osmisliti sadržaj koji se može jednostavno pokrenuti na svim platformama, u bilo koje vreme i na bilo kom mestu. Mogućnost pokretanja video

klipova na mobilnim uređajima, telefonu, tabletu, računaru, bila je osnovna ideja ovog projekta. Ova digitalna arhiva za svoj primarni cilj ima podršku učenja kod kuće, s posebnim akcentom na sportiste koji zbog svojih sportskih aktivnosti i obaveza imaju manje vremena za učenje. Digitalna arhiva obrađuje građu maturalnih predmeta za sve četiri godine srednjoškolskog obrazovanja. Pošto su ovim projektom obuhvaćeni i sportisti, arhiva obrađuje ukupno osam maturalnih predmeta sa 550 tema, grupisanih u 73 tematska okvira. Kratki video klipovi od 5-8 minuta pružaju sažeti pregled teme koja se obrađuje. Uz svaku temu postoji interaktivni test od deset pitanja. Uz svaku temu može da se istampa ili preuzme detaljni test – uz koji je dato i rešenje – a koji zahteva detaljnije i podrobnije rešavanje. Pristup digitalnoj arhivi je slobodan i besplatan, a registrovani korisnici dobijaju mogućnost sistemskog planiranja i praćenja svog razvoja.

Sličan koncept ima i portal „Videotantar“ (<http://www.videotantar.hu/>) sa više od 800 obrazovnih video klipova od 10-15 minuta, koji pokriva kompletan nastavni program osnovne škole, sa interaktivnim zadacima, testovima, dnevnim treninzima i takmičenjima.

Kao što se vidi, u Mađarskoj je samo sa ova dva portala pokrivena oblast osnovnoškolskog i srednjoškolskog gradiva, čime se uočava i napor mađarskih stručnjaka da se ponude digitalni sadržaji u što kompletnijem obliku.

Poslednji primer o kojem će u ovom delu biti reči dolazi upravo iz Srbije, iz Sente, i predstavlja izuzetno interesantan koncept inverzne nastave. Reč je o Boljai gimnaziji za talentovane učenike (KŐRÖSI – ESZTELECKI 2014). U ovoj školi je na eksperimentalnom nivou pokrenut model inverzne nastave koji je trebao da ponudi odgovor na izmenjene potrebe učenika gimnazija. Koncept ovog modela nastave je da se teorijska nastava odvaja od praktične nastave i u vremenu i u prostoru. Naime, prema ovom modelu, učenici kod kuće preuzimaju teorijsko gradivo bez profesorske podrške, a na času, u okviru školske nastave u interakciji sa profesorom i ostalim učenicima tumače usvojeno gradivo i primenjuju ga

u praksi. Na ovaj način je izmenjena i uloga nastavnika, koji nije više predavač već mentor, i kroz praktično usmeravanje upravlja razvojem kompetencija svojih učenika.

Iz ovih dobrih primera se vidi da je digitalna revolucija već stigla u učionice i da je otpočeo intenzivni rad na osmišljavanju novih metoda i pristupa u školskoj nastavi. Ovaj rad se, međutim, obavezno treba nastaviti u prisnoj interakciji sa učenicima, psiholozima, stručnjacima za razvoj digitalnih sadržaja i svim drugim akterima koji predstavljaju deo globalno digitalnog obrazovnog sistema.

Razvoj metoda u nastavi stranih jezika

Zanimljivo je da ni o jednoj metodi nije ustanovljeno da uz pomoć nje nije moguće naučiti strani jezik, ali ni to, da se uz njenu pomoć zasigurno može naučiti jedan strani jezik (Bárdos, 2005:23). Prva metoda na koju se poziva stručna literatura naziva se klasična metoda. Uz pomoć ove metode podučavani su i učenici veliki jezici starog veka, grčki i latinski. Klasična metoda se zasnivala na principu objašnjavanja gramatičkih pravila kroz iščitavanje i prevođenje izabranih tekstova klasičnih pisaca. Sledeća metoda u nastavi stranih jezika je bila direktna metoda, koja je pokušala da u potpunosti isključi upotrebu maternjeg jezika iz procesa sticanja jezičke kompetencije, tako što je rezultate želela da dobije direktnim dodirima sa stranim jezikom (TOČANAC 1997: 14). Metodom čitanja je pokušano da se postavi osnova za kasniji razvoj jezičke kompetencije na taj način što je metoda nudila široko leksičko znanje učenicima, a akcenat je stavila na jednu od četiri osnovne kompetencije učenja stranih jezika, na razumevanje pisanog teksta. Primena ove metode je tako doprinela pojavljivanju različitih tekstova poznatih pisaca adaptiranih na jedan određen jezički nivo. Sledeća metoda koju treba spomenuti je intenzivna metoda koja se često naziva i vojna metoda, pošto je prvenstveno iznikla iz okruženja vojske i u vojne svrhe, za pripremu vojnika za operacije na inostranoj teritoriji. Glavni princip ove metode je intenzitet, u okviru

čega se nastava stranih jezika odvija u intenzivnim blokovima (BÁRDOS 2005: 93). Na uštrb sticanja visoke gramatičke kompetencije na stranom jeziku, akcenat se prvenstveno stavlja na izražavanje i izgovor. Sledeće dve metode nastaju u relativno sličnom periodu i razvoju jezičke kompetencije pristupaju sa dva različita aspekta. Prva je audio-oralna metoda kod koje je osnovni koncept na memorisanju dijaloga, nakon kojeg i kroz koji se vrši gramatičko objašnjenje nekog jezičkog problema. Ova metoda se uklapa upravo i u eru magnetofona i jezičkih laboratorija, kada su u školama i univerzitetima jedna za drugom nicali jezičke laboratorije i centri, u kojima su upravo dijalozi služili za ilustraciju savršenog izgovora i strukture rečenice. Druga metoda se naziva audio-vizuelna globalno-strukturalna metoda. Za razliku od prethodne metode, u slučaju ove metode u centru pažnje postavljala se situacija. Pobornici ove metode su smatrali da je situacija upravo najrealističniji otisak živog jezika i kao takav u najvećoj meri može da posluži učenicima prilikom razvoja njihove jezičke kompetencije (TOČANAC 1997: 25). Nakon što učenik prepozna jezičku konstrukciju koja mu je ilustrovana kroz situaciju, postaje sposoban da i sam formira novu i sličnu konstrukciju. Poslednja metoda u nastavi stranih jezika koju pominje stručna literatura jeste komunikativna metoda. Ova metoda svoj zamah dobija u poslednjim decenijama 20. veka i prvenstveno predstavlja odgovor na ranije metode, stavljajući u centar pažnje upravo sposobnost komunikacije i kreativnog izražavanja. Komunikativna kompetencija u sebi ne sadrži samo jezički kod i poznavanje apstraktnih pravila, već i znanje koje nas čini sposobnim da određeni jezički kod na odgovarajući način koristimo u određenim situacijama (BARTHA 1999: 87). Drugim rečima, govorni čin zamenjuje i dijalog i situaciju, odnosno tekstove koji su korišćeni u ranijim metodama. Na taj način više ne učimo samo jedan strani jezik, već učimo kako da koristimo taj strani jezik. Akcenat je stoga na primeni i nesmetanoj komunikaciji. Važna je neprekidna interakcija jezičkog inputa i outputa, odnosno neprekidno vežbati primenu jezičkog koda (KLEIN 2013:53). U udžbenicima

koji prate komunikativni metod učenja stranog jezika u maloj meri su prisutna tekstualna objašnjenja, već se umesto njih autori ovih udžbenika prvenstveno služe tabelama, crtežima, prenošenjem informacija raznim bojama, memorijskim tehnikama (KURTÁN 2001:135).

Na kraju navođenja istorije metoda u nastavi stranih jezika treba napomenuti da se trenutno nalazimo na raskršću starih i novih metoda i da poslednja važeća metoda, komunikativna metoda, usled ubrzanog razvoja digitalnih tehnologija, postepeno gubi na svojoj aktuelnosti.

Onlajn sadržaji u nastavi stranih jezika

Onlajn nastava stranih jezika se najčešće vrši preko određenog portala, internet stranice ili aplikacije. Korisnici se u date sisteme prijavljuju preko svojih facebook naloga, registracijom korisničkog imena i lozinke, ili na drugi način slobodnog pristupa. Sistem u koji se korisnici registruju ima sposobnost da pamti gde je korisnik stao u učenju, odakle treba da nastavi. Sistem pruža mogućnost kompleksnog praćenja razvoja korisnika i pruža sve alate korisniku da upravlja svojim učenjem. Proces počinje testom za određivanje nivoa znanja jezika kroz koji korisnik dobija uvid u svoje trenutno znanje, trenutne kompetencije na stranom jeziku. Nakon određenog gradiva, nastavnog bloka, korisnik ponovo može da proceni svoje znanje rešavanjem testova i tipičnih zadataka, i na taj način prati svoj razvoj.

Ako pogledamo koje opcije i mogućnosti su dostupne u ovim okruženjima, videćemo da je znatno proširen spektar rešenja koja potpomažu brže savladavanje nastavnog gradiva. Neke od važnijih dostupnih opcija su sledeće: (1) mogućnost prevođenja na maternji jezik u učeniku izgrađuje sigurnost u pravilno usvajanje jezičke građe i ostavlja učenika u njegovoj komfornoj zoni sve do trenutka kada mu maternji jezik više neće biti potreban za dalji razvoj jezičke kompetencije na stranom jeziku. (2) Pokretanjem audio i video zapisa učenik u ruke dobija proveren i tematski formulisan obrazac

jezičkog uzorka na stranom jeziku koji mu pomaže u autentičnoj percepciji intonacije, naglaska, stila i drugih specifičnih karakteristika jezičkog izraza na stranom jeziku. (3) Panel za pomoć služi za brzu asistenciju u slučaju da je učenik usled nekog stručno-jezičkog ili tehničkog problema ograničen u daljem razvoju svoje jezičke kompetencije i ima potrebu za brzo otklanjanje prepreka. (4) Mogućnost surfovanja po zadacima i rešenjima pruža potpunu slobodu učeniku da svojim razvojem samostalno upravlja, u skladu sa svojim mogućnostima, tempom učenja i motivacijom. (5) Snimanje i ocenjivanje izgovora uz pomoć mikrofona je opcija koja je ponuđena učenicima upravo kroz razvoj digitalnih tehnologija i predstavlja novitet u metodologiji učenja stranih jezika. Na ovaj način, učenik i bez mentorske podrške nastavnika, u stanju je da vrši evaluaciju svog razvoja u sticanju jezičke kompetencije na stranom jeziku. (6) Slična opcija je i video prikaz usta i usana preko kamere dok se izgovaraju reči na datom jeziku, čime se učenik i vizualno upoznaje sa fiziološkom slikom artikulacionog aparata i imitiranjem pravilnih uzoraka dolazi do željenog efekta i pravilnog izgovora.

Tipovi zadataka koji se primenjuju u onlajn okruženju su raznovrsni i neograničeni. Navešćemo nekoliko tipova zadataka. Tip zadataka u kojem se vrši slušanje uzorka i memorisanje reči i rečenica je tipičan za klasičnu nastavu stranih jezika, međutim, u okviru onlajn okruženja ovaj tip zadatka je jednostavniji u primeni, nudi korisniku mogućnost izbora iz veće baze uzoraka, brže pretraživanje uzoraka i motivira ga da kroz igru i zabavu uči i memoriše jezičke obrasce. Sličan je tip zadatka kod kojeg se vrši prevođenje reči i rečenica. Prevođenje uzorka je jedan od najstarijih metodoloških alata u sticanju jezičke kompetencije na stranom jeziku. Ipak, u onlajn i digitalnom okruženju, operacije prevođenja su potpomognute raznim dodatnim elementima, kao što su prevođilačke baze, onlajn rečnici, internet linkovi ka ilustracijama uzorka, itd. Tip zadatka u kojem se unose reči koje nedostaju je jednostavniji za primenu, omogućene su momentalne popravke i momentalna procena ispravnosti, odnosno tačno-

sti izvršene operacije. Na taj način učenik još kroz rešavanje ovog tipa zadatka dobija korekcije od strane sistema i kroz uočavanje sopstvenih grešaka izgrađuje u sebi motivisanost za postizanje ispravnog jezičkog izraza, ali ujedno i otpornost na strah od grešaka i pogrešne primene jezičkog uzorka. Tip zadatka kod kojeg se uređuje red reči u rečenici na sličan način utiče na motivisanost i razvoj učeničke kompetencije, jer kroz momentalnu asistenciju i korekciju eventualnih grešaka učenik u sebi podstiče naklonost ka rešavanju svih izazova koji su vezani za postizanje ispravnog jezičkog izraza na stranom jeziku. Zadaci kao što su izgovaranje ili upisivanje iste reči ili rečenice nakon što je saslušan uzorak, kao i snimanje izgovorene reči ili rečenice uz pomoć mikrofona i njihovo ponovno slušanje, predstavljaju karakteristična rešenja koja su ponuđena učenicima upravo razvojem digitalnih tehnologija i postavljanjem učenja stranih jezika u onlajn okruženje. Naime, kod ovog i sličnih tipova zadataka se u najvećoj meri mogu primetiti sve one prednosti koje nudi onlajn nastava. Iako se ovi tipovi zadataka primenjuju i u klasičnoj nastavi jezika, onlajn okruženje podiže njihovu efikasnost na jedan viši nivo. Na kraju, ne sme se zaboraviti ni to da momentalna asistencija, ispravke grešaka, široka paleta primenljivih uzoraka, pružaju učeniku neprekidan monitoring njegovog napretka, kojim on samostalno upravlja.

Iz ovog teksta se vidi da su mogućnosti onlajn nastave neograničene. Učenje u onlajn okruženju nezadugo će preuzeti glavnu ulogu u obrazovanju. Predstavlja prirodni razvoj metodoloških rešenja u školskom obrazovanju koji se ne može i ne treba zaustavljati. Zadatak savremenih stručnjaka je da uspešno implementiraju onlajn nastavu u svakodnevno školsko obrazovanje, da je unaprede i pripreme škole i učenike za izazove 21. veka.

BIBLIOGRAFIJA

- BÁRDOS Jenő, 2005: *Élő nyelvtanítás-történet*. Nemzeti Tankönyvkiadó: Budapest.
- BARTHA Csilla, 1999: *A kétnyelvűség alapkérdései*. Nemzeti Tankönyvkiadó: Budapest.
- GUGA Jelena, 2015: *Digitalno ja: Kako smo postali binarni*. ArtKult: Novi Sad.
- KLEIN Ágnes, 2013: *Utak a kétnyelvűséghez*. Tinta Könyvkiadó: Budapest.
- KÖRÖSI Gábor, ESZTELECKI Péter, 2014: *Újragondolt tanítás, avagy inverz tanítás IKT eszközök segítségével*. Digitális pedagógus konferencia 2014. http://www.eltereader.hu/media/2014/04/Digitalis_pedagogus_konferencia_READER.pdf.
- KURTÁN Zsuzsa, 2001: *Idegen nyelvi tantervek*. Nemzeti Tankönyvkiadó: Budapest.
- NYÍRI Kristóf, 2009: *Virtuális pedagógia – A 21. század tanulási környezete*. <https://www.ofi.hu/tudastar/iskola-informatika/nyiri-kristof-virtualis>.
- SZŰCS Emese Ágnes, 2009: *E-learning a nyelvoktatásban: tanulás management rendszerek online használata és elemzése*. https://dea.lib.unideb.hu/dea/bitstream/handle/2437/90952/Szucs_Emese_3evf_infkonyvtar_lev.pdf;jsessionid=19BB61F8F055D51D69A69F5621EFE512?sequence=1.
- TOČANAC-MILIVOJEV Dušanka, 1997: *Metode u nastavi i učenju stranog jezika*. Zavod za udžbenike i nastavna sredstva: Beograd.

<http://zanza.tv/>.

<http://www.videotantar.hu/>.